

„Szükség van egy értő és érző Európába vetett hitre és bizalomra”

Interjú öcc. Jerzy Snopek úrral, a Lengyel Köztársaság magyarországi nagykövetével

“Trust in a sensible and sensitive Europe is needed”

Interview with H.E. Jerzy Snopek, Ambassador of the Republic of Poland to Hungary

■ **Nagykövet úr, Lengyelország és a lengyel nép az idén fontos történelmi eseményt ünnepel: függetlensége visszanyerésének 100. évfordulóját. Hogyan készültek a jubileum méltó megünneplésére?**

– A különböző évfordulók megünneplését komolyan kell venni – mint az emlékezés kifejeződését. A társadalmi emlékezet az emberi közösségek alapvető összekötő anyaga, az identitástudat kialakulásának előfeltétele. A lengyelek számára a függetlenség visszanyerésének 100. évfordulója 123 éves rabság után, rendkívül fontos esemény. Emlékeztet a közös traumatikus történelmi tapasztalatokra, a nemzedékek óta tartó szabadságvágyunkra, a nemzeti önazonosság megtartásáért őseink által fizetett árra, nyelvünk és kultúránk megőrzésére, szabadságunk visszaszerzésére. De emlékeztet az utóbbi időben sokszor bagatellizált nemzeti mártíromságra is, amely szintén rendkívül fontos szerepet játszott a rabságban töltött

esztendőinkben, nemcsak nemzetünk történelmében, hanem nemzeti mitológiánkban is, a lengyel irodalom legkiválóbb alkotásiban és a képzőművészet kimagasló műalkotásaiban manifesztálódva: Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Wyspiański és Żeromski irodalmi műveiben, Chopin zenéjében, Grottger festészetében. Szeretnénk, ha a történelmi tapasztalatunkról szóló tudás szélesebb köröket is megérintene Európában, sőt az egész világon, ami ma, „az emlékeztért vívott háború” korában, különösen fontos. Ezt a célt szolgálja történelmi és kulturális diplomáciánk. Magyarországon is szeretnénk, ha velünk együtt ünnepeznének magyar barátaink is. A jubileumi évet a *Hítel* c. havilap lengyel blokkjával nyitottuk meg, amelyben függetlenségünk atyáinak és patrónusainak írásaiból közöltünk válogatást: Piłsudskitól, Dmowskitól, Paderewskitól és Żeromskitól. Szimbolikus jelentőségű Józef Piłsudski, az első lengyel államfő mellszobrának őszi felavatása Budapesten, valamint

■ **Your Excellency, Poland and Polish people celebrate an important historic event this year, the 100th anniversary of regaining its independence. How does the country prepare to commemorate this jubilee with honour and dignity?**

– Celebrating various anniversaries must be taken seriously – as they are the expression of remembrance. The memory of the society is the basic bond between people, and the precondition of creating the national identity.

The 100th anniversary of regaining our independence after 123 years of suppression is an extremely important event for Polish people. It reminds us of the common traumatic experiences in the course of history, the desire for freedom through generations, the price our ancestors paid to keep our national identity, the sustention of our language and culture and of the regaining our freedom. Yet, it also reminds us of the frequently understated national martyrdom, which, too, played an important role in the years spent in suppression, and not only in the history of our nation, but also in our national mythology, shown in the best pieces of Polish literature and the exceptional works of fine arts: in the literary works by Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Wyspiański and Żeromski, in Chopin's music and in Grottger's painting.

We would like to have the knowledge about our historic experience involve broader circles in Europe, and all over the world, which today, in the age of “the war fought for memory” is essential. Our historical and cultural diplomacy is to serve that purpose. We would like to have our Hungarian friends to celebrate with us in Hungary, too. The jubilee year was begun by the Polish bloc in the monthly magazine *Hítel*, in which a selection of the writings by the fathers and patrons of our independence was published: Piłsudski, Dmowski, Paderewski and Żeromski. The unveiling of the bust of Po-

a főváros egyik parkjának elnevezése Adam Mickiewiczről, a legnagyobb lengyel romantikus költőről.

■ **Az elmúlt időszakban milyen eredményeket értek el hazája társadalmi és gazdasági fejlődésében, s jelenleg melyek a lengyel társadalom legnagyobb kihívásai?**

– A lengyel gazdaság kivezetése az általános gazdasági válságból, amelyben a 80-as években találta magát, számos komoly hiba elkövetésével is együtt járt. A sokterápiaként alkalmazott reformok koncepciójáért, amelynek fő célja a vágatózó infláció megfékezése volt, hatalmas árat fizetett a társadalom: nőtt a munkanélküliség és hirtelen megnőtt a szegények száma. Sok esetben lehetővé vált a stratégiai szempontból fontos ipari létesítmények és bankok rablóprivatizációja, amelyek következtében gyakran külföldi tulajdonba kerültek, vagy felszámolták őket. Mindezek ellenére a 90-es évek végéig a lengyel gazdaság elég jól fejlődött az állami tulajdonban levő cégek kiárusításából szerzett vagyonnak, a külföldi tőkének és a külföldi beruházásoknak köszönhetően. 2004 után az uniós támogatások dinamikussá tették a fejlődést, de 2010 után egyre meghatározóbbá váltak a fejlődést fékező jelenségek. Ezért 2015-ben az Egyesült Jobboldal tábora a győztes választások után kidolgozta a lengyel gazdaság helyreállításának komplex tervét, a Morawiecki Tervet. Ennek vezérlő elve az ország különböző régióinak a kiegyensúlyozott fejlesztési stratégiája és az ehhez szorosan kapcsolódó területek fejlesztése, vagyis az egyes társadalmi rétegek, csoportok, szakmák elszegényedésének megakadályozása, valamint az esélyegyenlőség és a társadalmi

land's first head of state, Józef Piłsudski in Budapest next autumn is of symbolic significance. In addition, one of the parks in the Hungarian capital will be named after Adam Mickiewicz, the greatest Polish romantic poet.

■ **What recent achievements has Poland had in terms of social and economic development? What are the biggest challenges the Your society has to face?**

– Leading the Polish economy out of the crisis that we found the country in the 1980s has brought about some serious mistakes as well. The society paid a very high price for the implementation of the reform concept used as a kind of shock therapy to stop the fast flow of inflation: unemployment increased and suddenly there were more poor people in the country. In many cases the robber privatisation of strategically important industrial plants and banks was allowed, which meant they got into foreign ownership, or were liquidated.

Yet, until the end of the 1990s the Polish economy was developing quite well thanks to the money gained from selling the state companies to foreign capital and foreign investments. After 2004, the EU support made development dynamic, but after 2010 the phenomena slowing down or stopping development became more usual. So in 2015, having won the elections the group of the United Right Wing elaborated a complex plan to restore Polish economy. It was the Morawiecki Plan with the guiding principle of balanced development strategy for the various regions of the country and improvement of the closely related fields. So the aim

was to prevent the impoverishment in certain social classes, groups and professions and to introduce equal rights and to allow the social progress. The latter one is related to family policy, healthcare and cultural policy. Among the main objectives of our economic policy there is the issue of state and national security both in terms of military and energetics. Many things have been achieved in this regard, but there are still a lot of challenges to be faced. In order to strengthen Poland's economic grounds, banks get nationalized again, industry is being re-established and state administration is being made more efficient. The government attaches great importance to the cooperation of the V4 countries and the building of the communication network for the countries in the Three Seas Initiative.

The quality revolution based on new technologies, which empowers investments for the development of sciences also means a great challenge.

■ **Poland and Hungary have strong historic and friendly bonds. How do You see the current Polish-Hungarian relations? In which fields do You think the cooperation can be expanded?**

– It is true, indeed. Polish-Hungarian friendship sets great value in our one-thousand-year history. It is peculiar in the history of Europe, too. Rarely there has been minor misunderstandings, but in really dangerous situations we could always rely on each other. And it stands for all the nation and the society. That is why our friendship is greatly independent from all kinds of political prosperities. It flourishes the best when the state authorities in both countries have the same points of view about the important issues. This is the situation today. So the opportunity has to be taken and every possibility has to be exploited in order to deepen our friendship and make it long lasting. I do hope, that the already existing Felczak Foundation will contribute to that in both countries. We significantly have to support cultural and scientific cooperation, exchange programmes, learning each other's languages, development of the Polish and Hungarian Departments at the universities, the cooperation of the local communities, for instance in the form of twin cities and tourism.

■ **Please, tell us about Your professional-diplomatic career. How did You become a diplomat? What goals did**

előrelépés lehetővé tétele. Ez utóbbi a családpolitikával, az egészségüggyel és a kultúrpolitikával van összefüggésben. Gazdaságpolitikánk fő céljai között szerepel az állam- és nemzetbiztonság kérdése is, mind katonai, mind pedig energetikai szempontból. Már sok mindent sikerült elérni ezen a téren, de még mindig számos kihívásnak nézünk elébe. Lengyelország gazdasági alapjainak megerősítése céljából újra államosítják a bankokat, újrateremtik az ipart és eredményesebbé teszik az állami adminisztrációt. A kormány nagyon nagy szerepet tulajdonít a V4-ek közötti együttműködésnek, és a Három Tenger Kezdeményezés országai számára fontos kommunikációs háló kiépítésének. Ugyancsak nagy kihívás az új technológiákon alapuló minőségi forradalom, amely viszont a tudomány fejlesztésére szánt befektetéseket erősíti.

■ Lengyelországot és Magyarországot erős történelmi, baráti szálak kapcsolják össze. Hogyan ítéli meg a jelenlegi lengyel–magyar kapcsolatot? Mely területeken tartja lehetségesnek az együttműködés bővítését?

– Igaza van. A lengyel–magyar barátság nagy értéket képvisel ezeréves történelmünkben. Az európai történelemben is kivételes jelenség. Nagyon ritkán előfordult egy-egy kisebb nézeteltérés, de a valóban veszélyes helyzetekben mindig számíthatunk egymásra. És ez az egész nemzetre és társadalomra vonatkozik. Barátságunk ezért – jelentős mértékben – független mindenféle politikai konjunktúrától. De leginkább akkor virágzik, amikor az állami hatalom szervei azonos nézeteket és értékeket vallanak mindkét országban a fontosabb kérdésekben. Ez a helyzet ma. Épp ezért is kell élni az alkalommal és kihasználni minden lehetőséget, hogy elmélyítsük és marandóvá tegyük barátságunkat. Őszintén remélem, hogy a már működő Felczak Alapítvány mindkét országban hozzájárul ehhez. Erősen kell támogatnunk a kulturális és tudományos együttműködést, a csereutakat, egymás nyelvének elsajátítását, az egyetemi lengyel és magyar szakok fejlesztését, a helyi közösségek együttműködését, például testvérvárosok formájában és a turizmust.

■ Kérem beszéljen szakmai-diplomáciai pályafutásáról, hogyan lett diplomata? Magyarországra történt nagykövetségi kinevezésekor milyen célt tűzött ki maga elé?

– A varsói egyetem lengyel nyelv és irodalom szakán 1976-ban végeztem, de mindig nagyon érdekelték a társadalmi-politikai kérdések, ezért vettem fel a szociológia szakot is. Tanulmányaim végzetével a Lengyel Tudományos Akadémia Irodalomkutatói Intézetéhez kerültem, ahol 1980-ban doktoráltam. 1985-90 között az ELTE lengyel tanszékén dolgoztam, majd a 90-es évek elején habilitáltam. 2016-ban, amikor felkértek, hogy vállaljam el a budapesti lengyel nagykövetségi posztot, örömmel igent mondtam, bár tudtam, hogy nagy kihívás lesz és merőben más, amit a vállamra veszek. Jó látni, hogy eddigi tudományos és műfordítói pályafutásom és a diplomáciai munka összekapcsolása meghozza gyümölcsét. Vezető beosztásban már több helyen is dolgoztam, így a nagykövetségi munkatársak irányítása sem okoz gondot. Izgalmas, szép az új munkaköröm, amit teljes odaadással töltök be. És úgy látom, hogy jelenleg mindkét ország rendkívül nyitott kapcsolataink még több tartalommal való megtöltésére – minden szinten.

■ Kérem, ossza meg velünk, hogy milyen személyes és családi kapcsolat fűzi önt Magyarországhoz. Lenyűgöző az ön tökéletes magyar nyelvtudása és a magyar irodalom ismerete.

– Minden akkor kezdődött, amikor sok évvel ezelőtt megismertem, majd feleségül vettem egy magyar lányt: Gedeon Mártát, aki mindmáig életem társa, négy gyermekünk édesanyja. Döntő mértékben neki volt köszönhető, hogy megtanultam magyarul és elkezdtem érdeklődni a magyar kultúra iránt. Annyira megszerettem a magyar irodalmat, zenét és képzőművészetet, hogy ez lett a szenvedélyem. Sok tudományos és esszé jellegű írást szenteltem a magyar kultúrának, többek között a Magyarország történelme és kultúrája. Áttekintés c. könyvet. Jó néhány kötet magyar történelmi és irodalmi művet lefordítottam lengyelre, főleg költőket, még a magyar alkotmányt is.

You set when You were appointed to Hungary?

– In 1976 I graduated from the University of Warsaw majoring in Polish language and literature, but I had always been interested in social-political issues, that is why I took the major of sociology as well. After graduation I got to the Literature Research Institute of the Polish Academy of Sciences, where I had my doctorate in 1980. Between 1985 and 1990 I worked at the Polish Department of the ELTE University in Budapest, and then I had my habilitation at the beginning of the 1990s. In 2016 I was asked to become the Ambassador of Poland to Hungary. I said yes happily, although I knew what I was about to start doing would mean a great challenge, and completely different tasks. It is good to see that having connected my scientific and translation work done so far and my diplomatic work brings success.

I have had leader position in several places, so managing the staff at the embassy is not a problem. My new job is exciting and beautiful, and I do it with full devotion. As far as I can see, currently both countries are open to put more contents into our relationships at all levels.

Please tell us what personal and family relations You have with Hungary. Your perfect Hungarian and Your knowledge about Hungarian literature is fascinating.

■ Zsúfolt diplomáciai napirendje mellett mivel tölti maradék szabadidejét?

– Egyik szerencsés tulajdonságom – bár a családomnak erről egy kicsit más a véleménye, és más ok miatt bennem is felmerültek kétségek ezzel kapcsolatban –, hogy amióta csak az eszemet tudom, rendkívüli módon érdekelt minden. Iskolás koromban minden tantárgy iránt szinte azonos érdeklődést mutattam. És bár az élet számos esetben választás elé állított, a sokféle érdeklődés nyomai máig megmaradtak bennem. Az évek múlásával azonban kezdtem belátni annak a mondásnak az igazságát, hogy „aki sokat markol, keveset fog”. És az „ars longa, vita brevis” keserű tanulsága is érzékenyen érintett. De változatlan maradt bennem a munka nyújtotta öröm és mind az eddigi tudományos, mind a jelenlegi diplomáciai munkámmal kapcsolatos olvasás öröme (ebből a szempontból szerencsésnek mondhatom magamat). Szabadidőmben is szívesen olvasok. A régi, „másodvonalbeli” hobbijaim közül a sport iránti érdeklődésem lankadatlan. Csak amíg fiatalkoromban a szurkolás mellett magam is sportoltam, ma már sajnos nem futok, nem focizok, és már a biciklit is félretettem. Nemrég a feleségem vett egy pingpongszalt névnapomra, így felidéződnek gyermekkoromból azok a kellemes percek, amikor sokat pingpongoztam. Ezenkívül nagyon sok örömet szereznek számomra a vidéki utazások, a hivatalos utak is, melyek során megismerhetem ezt a szép országot.

■ Nagykövet úr, mi az üzenete, kívánsága a jubileumi év alkalmából?

– A legalapvetőbb kívánság, amelyre úgy gondolom, mindenki vágyik az, hogy honfitársaim következő nemzedékei is békében élhessenek egy olyan szuverén országban, amely mind gazdaságilag, mind kulturálisan ütemesen fejlődik. Egy igazságosan berendezett, szolidáris, a legfontosabb kérdésekben egyetértő társadalomban méltóképpen élni – olyan kívánság, amelyre senki nem mondana nemet. Kívánom, hogy legyünk büszkéek nemzetünkre, tiszteljük múltunkat, történelmünket és ne dőljünk be a – nemegyszer a nihilizmushoz vezető – intellektuális divatok szeszélyes hóbortjainak. Hogy mindezek a kívánságok a valóságban teljesülhessenek, szükség van az Európába vetett hitre is, egy értő, érző Európába vetett bizalomra. De ezt a bizalmat nem könnyű újra és újra megadni.

– All that began when many years ago I met and then married a Hungarian girl: Márta Gedeon, who has been my spouse since then and she is also the mother to our four children. I can basically thank to her that I learned to speak Hungarian and began to be interested in Hungarian culture. I got to like Hungarian literature, music and art so much, that it became my passion. I dedicated many scientific writings and essays to Hungarian culture, one of them is a book entitled History and Culture of Hungary – Outline. I translated quite a few historic and literary works into Polish, mostly poets, and even the Hungarian Constitution.

■ In addition to Your busy diplomatic schedule, how do You spend Your free time?

– One of my fortunate characteristics is – although my family would not agree, and I have also had doubts for some different reasons – I have been deeply interested in everything ever since I can remember. When I was at school, I was interested in every subject in nearly the same way. However, life has made me take choices many times, the traces of my manifold interest is still there in me. As the years went by I had to realise that the saying “grasp all lose all” is really true. And I also had to face the bitter lesson given by the Latin saying: “Ars longa, vita brevis”. But I still have the joy that work can give me, and the joy of reading related to my current diplomatic work (so I could con-

sider myself lucky from this point of view). I like reading in my free time. Of my old, “second line” hobbies I still have the interest in sports. Yet, as I did sports besides supporting when I was young, unfortunately, nowadays I don’t go running, don’t play football and I have put aside even my bicycle. Recently my wife has bought me a ping-pong table for my birthday, so the pleasant time of my childhood, when I played ping-pong has come up. Besides, I really love travelling in the country, when I can get to know this beautiful country better.

■ Your Excellency, what is Your message or Your wish on the occasion of the jubilee year?

– My basic wish, which I think everybody desires, is that the future generations of my people could live in peace in a sovereign country which is dynamically developing both in terms of economy and culture. Living in a justly organised society with solidarity and dignity, where people agree about the most important issues – that is a wish nobody would turn down. I wish that we were proud of our nation, respected the past and our history and would not believe in the eccentricity of intellectual trends, which often lead to nihilism.

In order to make these wishes really come true, belief in Europe, trust in a sensible and sensitive Europe is needed. But it is not easy to give this trust again and again.

Anna Popper

